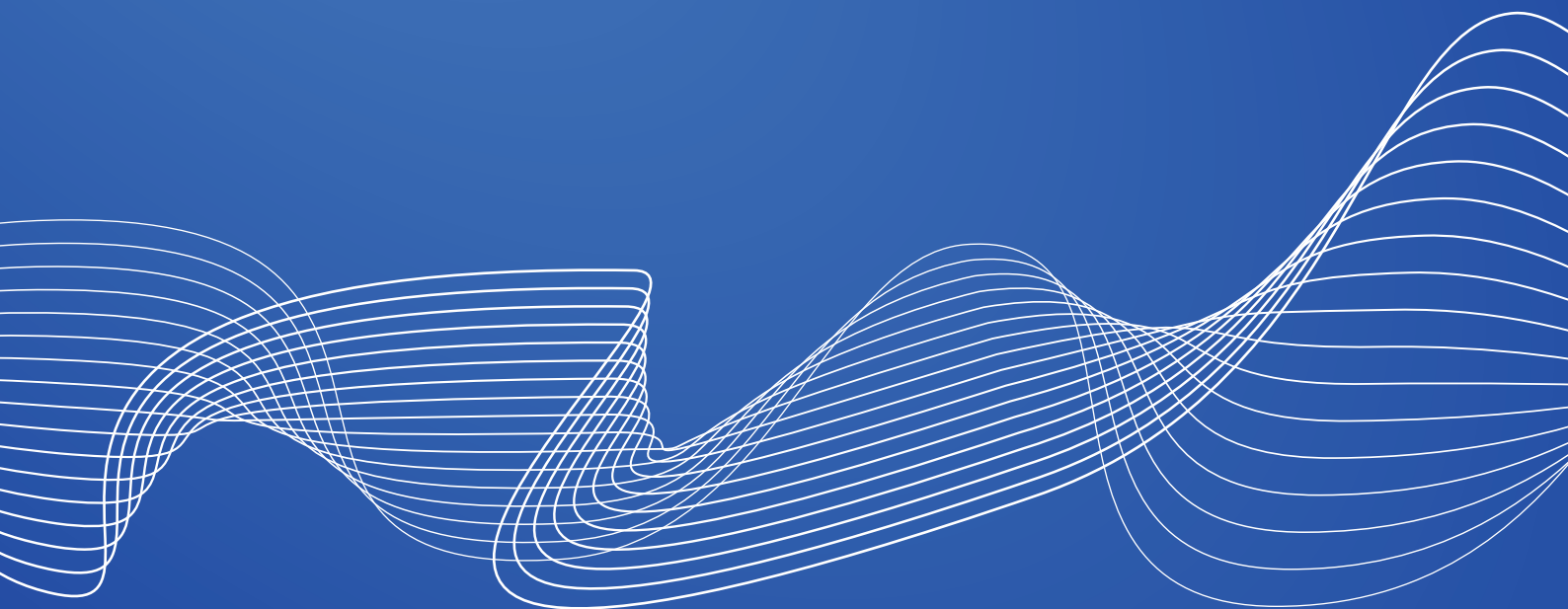
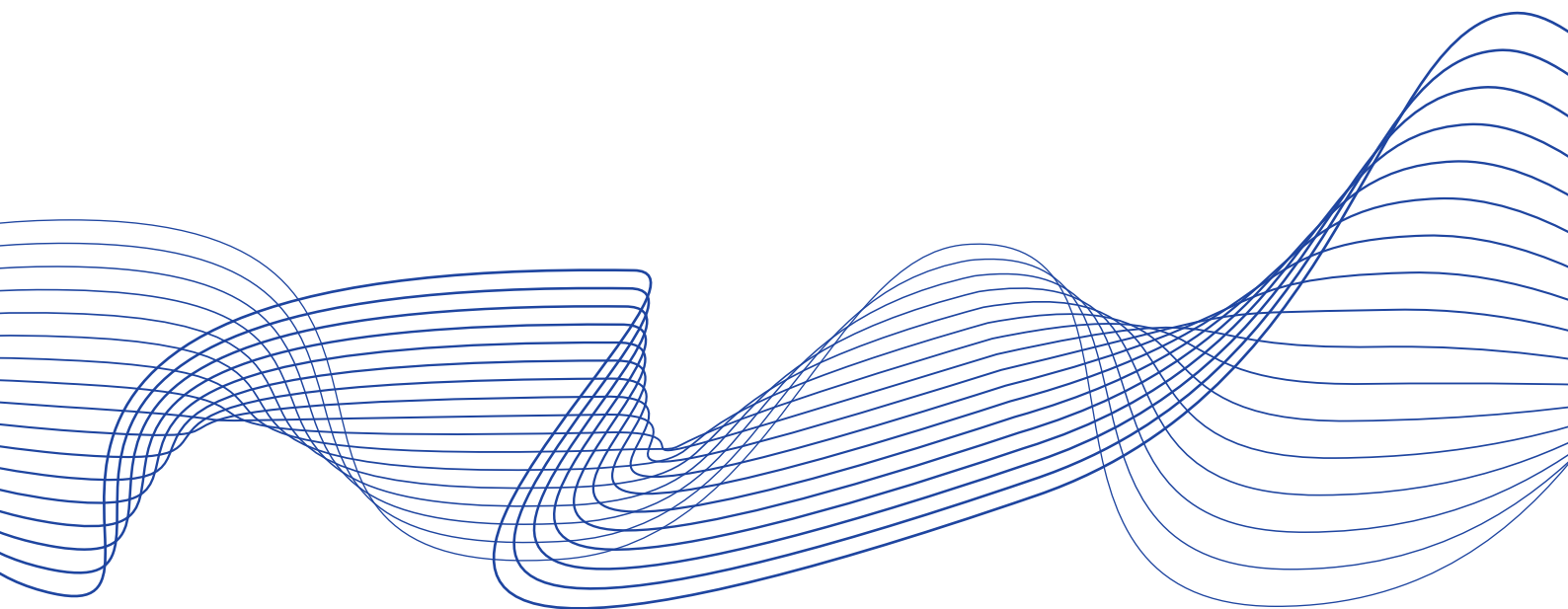

Gada pārskats
2011

ESRK
Eiropas Sistēmisko risku kolēģija
Eiropas Finanšu uzraudzības sistēma

Gada pārskats
2011

ESRK
Eiropas Sistēmisko risku kolēģija
Eiropas Finanšu uzraudzības sistēma

Saturs

Priekšvārds	4
Kopsavilkums	5

Priekšvārds

Mario Dragi
Eiropas Sistēmisko risku kolēģijas
priekšsēdētājs

Priecājos par iespēju iepazīstināt ar pirmo gada pārskatu, ko sagatavojusi Eiropas Sistēmisko risku kolēģija (ESRK), kas izveidota 2010. gada decembrī kā neatkarīga Eiropas Savienības (ES) struktūra, kura ir atbildīga par ES finanšu sistēmas makrouzraudzību.

Pirmajā pastāvēšanas gadā ESRK saskārās ar ārkārtīgi problemātisku ekonomisko un finanšu vidi. Lai risinātu vairākus ar to saistītos sistēmiskos riskus, ESRK darbība bija jāuzsāk ļoti ātri. Gada lielāko daļu ESRK vadīja Žans Klods Trišē (*Jean-Claude Trichet*), un es vēlos pateikties viņam.

Kopš 2011. gada sākuma ESRK regulāri pārskatīja ES finanšu sistēmas sistēmiskos riskus. Svarīgākais jautājums šajā saistībā bija Eiropas valstu kredīspējas, banku augošo finansējuma nodrošināšanas grūtību un tautsaimniecības izaugsmes palēnināšanās mijiedarbība. Turklāt ESRK pieņēma trīs publiskus ieteikumus par šādām tēmām: 1) aizdevumi ārvalstu valūtās, 2) ASV dolāros denominēts kredītiestāžu finansējums un 3) valsts iestāžu makrouzraudzības pilnvaras. Pašlaik ESRK veido atbilstošu papildu pasākumu mehānismu saskaņā ar "rīkojies vai paskaidro" režīmu. Visbeidzot, visu gadu daļa ESRB darba bija veltīta ES makrouzraudzības politikas pamatnostādņu izstrādei. ESRK pārskatīja gaidāmo ES tiesību aktu makrouzraudzības aspektus, īpaši attiecībā uz banku kapitāla prasībām un tirgus infrastruktūru, un iepazīstināja ES likumdošanas institūcijas ar saviem ar makrouzraudzību saistītajiem apsvērumiem.

Šis pārskats sagatavots saskaņā ar ESRK Regulas¹ 19. pantu, kurā norādīts, ka "vismaz reizi gadā un plašu finansiālo grūtību gadījumā biežāk ESRK priekšsēdētāju uzaicina Eiropas Parlamentā uz ikgadēju uzklaušīšanu saistībā ar Eiropas Parlamentam un Padomei paredzētā ESRK gada pārskata publicēšanu". Man būs iespēja iepazīstināt Eiropas Parlamenta Ekonomikas un monetāro komiteju ar šo pirmo gada pārskatu atklātā sēdē, kas paredzēta 2012. gada 31. maijā.

Frankfurtē pie Mainas 2012. gada maijā

Mario Draghi (*Mario Draghi*)
ESRK priekšsēdētājs

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Regula (ES) Nr. 1092/2010 par Eiropas Savienības finanšu sistēmas makrouzraudzību un Eiropas Sistēmisko risku kolēģijas izveidošanu.

Kopsavilkums

Šis ir pirmais Eiropas Sistēmisko risku kolēģijas (ESRK) gada pārskats. Tas sagatavots atbilstoši ESRK Regulas² noteikumiem. Pārskats strukturēts šādi. Pārskata 1. nodaļā aprakstīta ESRK nozīme un darbība, 2. nodaļā sniegts pārskats par ESRK darbību kopš tās izveides 2010. gada decembrī, un 3. nodaļā izklāstīti vairāki jautājumi, ko ESRK apsvēra pārskata periodā.

Pārskata 1. nodaļas sākumā aplūkoti nozīmīgākie ESRK izveides posmi, kuru kulminācija bija ESRK Regulas stāšanās spēkā 2010. gada decembrī. Pēc tam izklāstīti galvenie uzdevumi, kas ESRK jāveic kā neatkarīgai Eiropas Savienības (ES) struktūrai, kura ir atbildīga par ES finanšu sistēmas makrouzraudzību. Šie uzdevumi ietver riska analīzi, brīdinājumu un ieteikumu sniegšanu (tie var būt publiski vai konfidenciāli) un brīdinājumu un ieteikumu ievērošanas uzraudzību. Visbeidzot, šajā nodaļā skaidrota ESRK institucionālā struktūra: ESRK sastāv no Valdes, Koordinācijas komitejas, Konsultatīvās zinātniskās komitejas (KZK) un Konsultatīvās speciālistu komitejas (KSK). Institucionālā struktūra tika ieviesta īsā laikā, pamatojoties uz vairākiem 2011. gada sākumā pieņemtiem lēmumiem.

Pārskata 2. nodaļā vispirms sniegts pārskats par ESRK darbu saistībā ar ES finanšu sistēmas risku noteikšanu un novērtēšanu. Šajā saistībā Valde regulāri veic viedokļu apmaiņu par sistēmiskiem riskiem un sniedz padziļinātus ziņojumus par finanšu sistēmas ievainojamību, regulāri piedaloties Eiropas Centrālajai bankai (ECB), trim Eiropas Uzraudzības iestādēm (EBI), Eiropas Komisijai, KZK un KSK. ESRK 2011. gadā pētīja krīzes sistēmiskā rakstura radītos riskus, kā arī specifiskākus riskus, kas vairākos gadījumos bija par iemeslu brīdinājumu vai ieteikumu sniegšanai. Otrkārt, šajā nodaļā uzsvērts ESRK devums 2011. gadā, izveidojot stabilu makrouzraudzības sistēmu gan ES, gan valstu līmenī. ESRK noteica pamatprincipu kopumu, kam būtu jāveido valstu makrouzraudzības iestāžu pilnvaras, kā arī pauda savu viedokli par makrouzraudzības aspektiem vairākos ES tiesību aktu projektos, kas intervences apjoma ziņā būtiski ietekmē makrouzraudzību nākamajā periodā. Īpaši tas attiecās uz direktīvas un regulas projektu par kapitāla prasībām kredītiestādēm (KPD/KPR) un priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par ārpusbiržas atvasinājumiem, centrālajiem darījumu starpniekiem un darījumu reģistriem (ETIR). Politikas vēstījumos ESRK uzsvēra, cik svarīgi ir nodrošināt, lai kompetentajām valstu iestādēm būtu sistēmisko risku novēršanai atbilstošas iespējas un elastība. Viens no ESRK īpaši apsvērtajiem KPD/KPR aspektiem bija pretciklisku kapitāla rezervju ieviešana atbilstoši Bāzeles III vienošanās noteikumiem. Treškārt, šajā nodaļā ziņots par ESRK darbu, veicot makrouzraudzības pamatanalīzi un izstrādājot analītiskos instrumentus, lai novērstu zināšanu trūkumus jautājumos, kas var attiekties uz sistēmisko risku palielināšanos (piemēram, paralēlais banku sektors un jaunu sistēmisko dalībnieku savstarpējā saistība un rašanās).

Visbeidzot, lai uzlabotu sabiedrības izpratni par makrouzraudzību, 3. nodaļā vispārēji skaidroti vairāki jautājumi, kurus ESRK pētīja 2011. gadā. Minētie jautājumi bija šādi: valstu iestāžu makrouzraudzības pilnvaras, ārvalstu valūtās izsniegtie kredīti, ASV dolāros denominēts

2 Sk. Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Regulu (ES) Nr. 1092/2010 par Eiropas Savienības finanšu sistēmas makrouzraudzību un Eiropas Sistēmisko risku kolēģijas izveidošanu, kurā norādīts, ka "vismaz reizi gadā un plašu finansiālo grūtību gadījumā biežāk ESRK priekšsēdētāju uzaicina Eiropas Parlamentā uz ikgadēju uzklaušanu saistībā ar Eiropas Parlamentam un Padomei paredzētā ESRK gada pārskata publicēšanu".

finansējums un "privāto ieguldītāju piesaiste" sarežģītiem finanšu produktiem, t.i., sarežģītu finanšu produktu (piemēram, strukturēto produktu un dažu sarežģītu biržā tirgoto produktu) tirdzniecība, ko finanšu iestādes piedāvā privātajiem ieguldītājiem.

Attiecībā uz valstu iestāžu makrouzraudzības pilnvarām ESRK darba rezultātā tika pieņemts publisks ieteikums, kas ietver pamatprincipu kopumu, lai palīdzētu pilnveidot valstu makrouzraudzības pilnvaras. Saistībā ar aizdevumiem ārvalstu valūtās ESRK secināja, ka lielam ārvalstu valūtās izsniegto kredītu īpatsvaram var būt sistēmiskas sekas attiecīgajās valstīs, un tas var būt saistīts ar iespējamu kaitējuma pārrobežu izplatīšanās iespēju. Tāpēc tā nolēma sniegt publisku ieteikumu par attiecīgo iestāžu veicamajiem korektīvajiem pasākumiem. Saistībā ar ASV dolāros denominētu finansējumu ESRK uzskatīja, ka jāveic pasākumi, lai vidējā termiņā izvairītos no tādas spriedzes atkārtotā attiecībā uz ES banku ASV dolāros denominēto finansējumu, kura bija vērojama krīzes laikā, un sniedza attiecīgajām iestādēm ieteikumus par veicamajiem pasākumiem. Par "privāto ieguldītāju piesaisti" sarežģītiem finanšu produktiem ESRK nolēma, ka jānodrošina darba turpināšana, īpaši attiecībā uz risku, ka privāto ieguldītāju piesaiste varētu apsīkt kā konkrētu banku finansējuma avots. Šo jautājumu sīkāk aplūkojusi nesen izveidotā banku finansējuma ekspertu grupa.

© Eiropas Sistēmisko risku kolēģija

Adrese

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Germany

Tālrunis

+49 69 1344 0

Interneta vietne

<http://www.esrb.europa.eu>

Fakss

+49 69 1344 6000

Visas tiesības rezervētas.

Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.

Šajā pārskatā iekļautie dati atbilst stāvoklim 2012. gada 15. aprīlī.

Šis ir ESRK 2011. gada pārskata priekšvārda un kopsavilkuma tulkojums latviešu valodā. Sīkāku informāciju sk. pilnajā ziņojuma tekstā, kas angļu valodā pieejams www.esrb.europa.eu.

ISSN 1977-5180 (interneta versija)

